

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 26.—
za pol leta	" 13.—
za četrt leta	" 6.50
za en mesec	" 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej	K 22.40
za pol leta	" 11.20
za četrt leta	" 5.60
za en mesec	" 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Zunanji položaj.

Balkansko vprašanje je zdaj v čisto novem tiru. Pogajanja med Avstrijo in Turčijo, ki so se svojčas prekinila, se zdaj na novi podlagi nadaljujejo. Brez kombinacij, ki so jako nevhvaležno delo, registrujmo samo dejstva!

Velevlasti so že izpočetka Avstriji svetovale, naj izkuša glede na Bosno doseči sporazum s Turčijo. Anglija in Rusija, ki sta nastopili proti monarhiji že v prvem momentu skrajno sovražno, sta izkühlali sloviti program izvolškega, kjer se je določilo, da je priznanje aneksije odvisno od razsoje berlinskih signatarnih velevlasti. Razsodi naj konferenca. Vrh tega sta zastopali načelo, da je priznanje aneksije odvisno tudi od tega, da se Srbiji in Crnogori dovoli teritorialna kompenzacija.

Avstriji prijazne velevlasti, na čelu jim Francija, so takoj uvidele, da na podlagi tega programa sporazum ne bo mogoč. Zato so monarhiji namignile, naj potrkna na turška vrata. Če se Avstrija s Turčijo pobota, tudi Anglija in Rusija ne bosta mogli ugovarjati.

Avstrija je nato začela na dve strani pogajanja, z Rusijo in Turčijo. Anglija je stopila v ozadje, tembolj pa zahrbtno spletkarila. Z Rusijo se pogajanja niso nič kaj ugodno pletla; Aehrenthal se je držal načela, da je najboljšje, če je kolikor mogoče trdovraten in odneha le počasi ter polagoma. Te politike se je držal tudi napram Turčiji. Izvoljski je moral pustiti, skoroda se je blamiral, kajti uspeh je bil ta, da je Rusija izjavila, da nima nič proti temu, ako se sporna vprašanja ne rešijo na konferenci, ki bi najbrž le nove spore izzvala, temveč protokolarnim potom. Anglija in Nemčija sta privolili v ta način rešitve, sledijo jima brez dvoma tudi druge velevlasti.

S Turčijo je šlo težje. Zahtevala je od monarhije, naj prevzame del turškega državnega dolga. Tega Aehrenthal ni hotel, kajti s tem bi pripoznal neupravičenost aneksije in potrebo direktne kompenzacije. Odklonil je turško zahtevo, misleč, naj vrag vzame Turke in Srbe in Angleže; kdor noče miru in hoče zaradi Bosne namenoma delati težave, naj pa pride ponjo.

Zdaj pa so stopile v posebno močno akcijo Rusija, Italija in Anglija. Najprej naša zaveznica Italija, ki je prva napovedala balkansko konfederacijo proti Avstriji. Potem Izvoljski. Ta je sicer priznal, da aneksije ne more nepripoznati; ker Rusija ni pripravljena na vojsko, je pa namignil, da bo vzel v zaščito vse balkanske države in gledal na to, da ostane konflikt z Avstrijo trajen. Anglija pa je nahujskala dr. Milovanovića, da je v svojem govoru napovedal vojsko in podil Avstrijo v mislih že čez Savo.

Aehrenthal je ostal še vedno gluha. Vedel je, da nasprotniki ne bodo zgrabili za orožje. Nemški bajoneti so še vedno močno strašilo za Francoze, Angleže in Ruse. Lahi bi seveda kaj radi zmešali avstrijske račune, toda zadnja nesreča jim je požrla najmanj eno milijardo in nič kaj lepo ne bi bilo, če bi spomlad oboroževali svoje ladje z denarjem, ki so ji ga podarili — in avstrijskega je veliko vmes. Najbrž bi tudi ljudstvo kaj čudno pogledalo vlado, ako bi začela mobilizirati, mesto da jame zopet graditi Messina. Rusi imajo opravka v Perziji in pripravljajo svoje bataljone za okupacijo Azerbejdžana. Angleži tudi niso v preveč dobrem položaju. Pol milijarde zahteva redni mornariški proračun, milijon de-

lavcev so brez kruha, v Indiji nevarno vre.

Vendar pa se je Avstrija premislila. Tudi v slučaju, da bi bila Srbija v vojski osamljena, bi mobilizacija požrla milijone in milijone. In bogve kaj bi prinesla prihodnost? Sklenil je začeti zopet pogajanja s Turčijo. Pretekli teden je Avstrija Turčiji ponudila dva in pol milijona turških funtov, nekako 50 milijonov kron, za nekdanjo turško državno posest v Bosni. To je in ni kompenzacija za aneksijo. Dejansko je, formalno ni, ker jma Turčija pravico, da se ji vrne denar za njeno zemljiško posest.

Danes poročajo listi, da je veliki vezir Kiamil-paša avstrijsko ponudbo simpatičko sprejel. Baje se bo pogodba še ta teden podpisala. Francoski listi ta dogodek z odkritosrčnim veseljem pozdravljajo, in celo angleški listi pripoznavajo važnost sporazuma. Sicer se je pisalo, da je turška vlada ponudbo odklonila, toda to se dementira. Res je le, da turški ministrski svet ni še nič definitivnega sklenil, ampak hoče počakati, kaj poroče parlament. Tudi je gotovo, da se bodo Turki nekaj časa branili, da iz Avstrije kolikor mogoče več iztisnejo. Seveda ne smemo biti preveliki optimisti, dokler ne bo pogodba črno na belem podpisana.

Vest o zopetnih pogajanjih med Avstrijo in Turčijo je v Belgradu povzročila veliko konsternacijo. Seveda — Srbija je zadnji čas svoje upanje postavila edino na Turčijo in Anglijo, ker jo je Izvoljski hoče nočeš zapustil. 11. t. m. je pod predsedstvom kralja Petra, kateremu gre za prestol, zboroval ministrski svet in je sklenil, da odpotuje v Carigrad Stojana Novakovića, da prepreči sporazum med Turčijo in Avstrijo. Obenem je zboroval odbor za osnivanje band in sklenil turškega poslanika obvestiti, da bodo Srbi začeli vnovič vstaško gibanje v Makedoniji, ako Turčija sprejme avstrijske ponudbe. Seje so se udeležili zastopniki zunanjega ministrstva in pa adjutant prestolonaslednikov.

Položaj je še vedno temen in nejasen. Na novega leta dan je cesar Viljem svojim generalom prebral neki članek generala Schlieffena v »Deutsche Revue«. V tem članku se trdi, da je vojska neizogibna. Anglija rovari dalje, Italija hlepi po avstrijskih južnih provinci. To je cesar Viljem prebral in dejal, da se s temi izvajanjmi strinja! Vprašal je generale, ali se sme nanje zanesti. Odgovorili so mu, da armada komaj čaka besede vladarjeve, da udari. Stvar je prišla v javnost. Ker je nemški parlament nedavno cesarju javno povedal, da želi, naj nikoli več ne govori o zunanjih političkih zadevah in se je kanceler Bülow zavezal, da se kaj takega nikoli več ne bo dogodilo, stoji zdaj Nemčija pred veliko krizo. To nas ne zanima toliko; glavna stvar je, da cesar sluti nevarnost in da generali o položaju sodijo, da je skrajno nevarno. Svojih besed na novega leta dan cesar tudi ni namenil za javnost, kdor je spravil ta govor na dan, je storil z namenom položaj poostrižiti, ali vreči kancelerja ali pa — cesarja. Dejstvo je, da je položaj v Evropi silno napet in je cesar Viljem odkril zopet enkrat resnico. »Durch der Kinder Mund wird oft die Wahrheit kund.«

Kranjski deželni zbor.

IZPREMEMBA DEŽELNEGA CESTNEGA ZAKONA.

(Utemeljuje posl. dr. Ign. Žitnik.)

Dvajsetletna uporaba je pokazala, da je sedanji cestni zakon z dné 28. julija 1889, dež. zakon št. 17 v mnogem oziru

potreben izpremembe in izpopolnitve. Naloga deželnega odbora bo, da zadevo temeljito prouči in na podlagi dosedanjih izkušenj in pa cestnih zakonov drugih dežel, posebno Koroške, pripravi izpremenjeni in izpopolnjeni načrt tega zakona. Kot posebne izpremembe ozir. izpopolnitve potrebni so paragrafi 1, 4, 18, 19, 21 in 31 cestnega zakona. § 1. deli javne neerarske ceste in poti v a) deželne ceste, b) okrajne ceste, c) občinske ceste in občinske poti, d) železnične dovozne ceste. § 4. pravi, da so občinske ceste in poti tiste javne, v nobeno drugo vrsto cest spadajoče ceste in poti, ki posredujejo javni promet znotraj občine ali s sosednjimi občinami ali važnimi cestami.

§ 18. določa, da je navadno vsaka občina dolžna skrbeti za pravilno napravo in vzdrževanje občinskih potov.

Kdor pozna razmere v deželi, vé, da je zlasti v goratih krajih in v občinah z malimi vasi in raztresenimi hišami mnogo potov, ki se ne morejo uvrstiti med zasebne poti po § 6. cestnega zakona, pa tudi ne med občinske poti, kakor jih označuje § 4. postavbe. To so takozvane vaške poti in pa one gozdne in poljske poti, katerih ne rabi le določeno število opravičencev, ampak so splošno pristopne, četudi jih redno rabijo le bližnje vasi in lastniki v obližju ležečih zemljišč in gozdov.

V tem oziru so jako poučne določbe koroškega cestnega zakona z dné 21. majnika 1890, dež. zakon št. 17. Ta zakon pozna med drugim: a) občinske ceste in poti, b) vaške poti, c) zasebne poti.

K prvim se prištevajo one javne ceste in poti, ki posredujejo zvezo večjih delov občine, posebno s tem, da se vanje stekajo postranske poti, ali pa zvezo občine s sosednjimi občinami.

Vaške poti so one javne poti, ki vežejo posamezne vasi med seboj ali z državnimi, deželnimi in občinskimi cestami oziroma sploh s takimi komunikacijskimi objekti, ki so pristopni vsem ali večjemu številu prebivalcev vasi.

Med zaseljne poti pa spadajo one javne poti, ki vežejo kraje ali zaselja med seboj ali z drugimi cestami in poti.

Naprava in vzdrževanje občinskih cest in potov zadene občine, vaških potov dotične vasi, zaseljnih potov pa one, ki jih rabijo.

Na podoben način bo treba javne ceste in poti, ki ne spadajo v kako drugo kategorijo, razvrstiti tudi pri nas.

§ 19. določa, da morate stroške za ceste in cestne stavbe na meji dveh občin trpeti po enakih delih mejni občini. Če je pa poraba različna, zadenejo ti stroški vsako občino po razmerju uporabe.

§ 21. govori o izrednih doneskih za posebno porabo kake ceste in pravi, da se ti doneski, ako se ne doseže dogovor, določijo po razmerju porabe.

V praksi dela uporabe navedenih paragrafov velike težave, prepire in tožbe; zato bi bilo potrebno, da se v tem oziru zakon izpopolni s podrobnejšimi določbami o podlagi, ki naj služi za določitev deležev mejnih občin in izrednih doneskov.

Posebno važnost pa polagam na izpremembo § 31, ki določa sestavo okrajnih cestnih odborov. Opozarjam osobito na točki 4. in 6. paragrafa 31. Točka četrta govori o številu odbornikov iz kmečkih občin. Število teh odbornikov se mora primerno pomnožiti, da bodo po možnosti zastopane vse večje občine. Manjše občine naj bi po razmerju davkov skupno dobile vsaj po enega zastopnika. V smislu točke 6. tega paragrafa ima največji davkoplačevalec pravico, sam ali po pooblaščenec vstopiti v cestni odbor. Ta privilegij »virilistov« naj se odpravi. (Živalno odobravanje!)

Predlog obvelja soglasno.

DEŽELNI ZAVAROVALNI ZAVOD.

Poslanec Mandelj.

Deželni poslanec Mandelj utemeljuje nujnost. Vprašanje se vleče že leta in leta v dež. zbornici. Nujno je, da se stvar že reši. Ljudstvo zahteva, da organiziramo zavode za zavarovanje proti ognju, življenju in za živino. Zavarovalnice po drugih deželah dobro uspevajo. Pred vsem naj se pospeši osnova živinske zavarovalnice. Živina je glavni kapital naše kmetije. Prva skrb bodi povzdiga živinoreje po živinorejskih zadrukah; druga pa, da si kmet ta dragoceni kapital zavaruje pred slučajnimi nezgodami v vzajemnih živinskih zavarovalnicah. (Odobranje. Dobro-klici.)

Dr. Triller

priznava potrebo živinske zavarovalnice. Glede na požarno zavarovanje pa sodi, da dokler nimamo obligatoričnega zavarovanja, je stvar riskantna, kakor tudi glede na zavarovanje proti življenju. Izjavlja, da bo stranka glasovala za nujnost.

Nujnost obvelja soglasno.

PREOSNOVA DEŽELNIH URADOV IN DEŽELNEGA ODBORA.

Dr. Ivan Šusteršič

utemeljuje nujnost in izvaja: In merito predlaga: 1. preosnovo deželnih uradov, 2. inštrukcijo za deželni odbor in službeno pragmatiko uradnikom.

Vse stvari so nujne in se morajo izvršiti.

Kdor je le nekaj časa deloval v deželnem odboru, mi mora priznati, da s sedanjim aparatom ne moremo naprej.

Glede na mnogoletno stagniranje deželnega odbora je potrebno tudi več postavodajnega dela. Sedanji deželni uradniki le z veliko silo in s težavo rešijo došle vloge. Uradniki do skrajnosti napenjajo svoje moči, da zadoste svojim dolžnostim. Tako ne more naprej. Sicer reorganizacija stane denar, a bolje noben urad kakor slab urad. Delovanje mora biti točno in dež. uradi morajo zadostovati vsem potrebam, ki jih stavimo nanje.

Dež. odbor ima staroško inštrukcijo iz časov, ko je imel dež. odbor 1/10 sedanjih agend. Po teh predpisih mora vsak akt, vsak komad dež. glavar sam potrditi in podpisati rešitev. Če se povabi le kaka stranka v urad, mora glavar dvakrat podpisati spise. Določiti se mora, da kako malenkostno rešitev odloči referent v lastnem delokrogu. Pri mnogih aktih zadostuje, da jih podpiše kak uradnik. Mi ne volimo dež. odbornikov in cesar ne imenuje dež. glavarja, da bi cele ure podpisaval akte. Ljudje ne zahtevajo, da naj deželni odborniki podpisujejo, marveč od njih zahtevajo iniciative.

Službena pragmatika je star popir. (Dr. Lampe: Težko smo ga našli.) En sam eksemplar eksistira. Marsikateri uradnik še zanj ne zna. (Živalna veselost.) Prosi končno, naj se prizna predlog nujnost.

Notar Plantan

podpira nujni predlog dr. Ivana Šusteršiča. Naglašja, naj se dá dež. uradnikom tudi primerna nagrada za delo, ki ga izvršujejo čez čas. Izjavlja, da bo njegova stranka z veseljem glasovala za nujnost.

Nujnost se sprejme.

V poseben odsek se izvolijo: grof Barbo, dr. Tavčar, dr. Lampe, dr. Pegan, dr. Šusteršič, dr. Eger in Evg. Jarc. (Dalje prihodnjič.)

DELO DEŽELNEGA ZBORA IN NJEGA ODSEKOV.

Odseki zborujejo včeraj in danes in so večinoma že dovršili svoja dela.

Živalne razprave so bile v šolskem odseku, pri katerih je bil na povabilo nač. dekana Lavrenčiča poleg dež. glavarja Šukljeta navzoč tudi deželni

predsednik baron Schwarz. Ostro se je debatiralo o izpreminjevalnem predlogu poslanca Jarca, da se vlada pozivlja, naj poveri mesto poročevalca o gospodarskih in administrativnih zadevah šol v c. kr. deželni šolski svet slovenskemu uradniku. Posamezni člani odseka so ostro kritizirali viteza Kalteneggerja, ki sta ga branila grof Barbo in dr. Egger. Tudi o vseučilišču se je vnela burna debata.

Deželni zbor je naložil deželni odboru ogromno delo, ki ga ni moči izvršiti brez izpopolnitve deželnih uradov. Odsek za reorganizacijo deželnih uradov je danes zboroval; dr. Šusteršič je poročal o reorganizaciji. Poročilo je silno natančno in obširno, ker se bavi z vsemi podrobnostmi. Izpreminja se poslovnik deželnega odbora. Posamezni uradi bodo dobili deloma novo obliko.

Splošno načelo v poročilu je to, da se deželni uradniki in služabniki postavijo na isto gnotno stališče, kakor državni. Službena doba bodi 35 let. Deželni uradniki se razdele v 8 razredov, ki odgovarjajo državnim razredom od V. do XI. činovnega razreda z enakimi prejemki. V status pridejo: Ravnatelj, podravnatelj deželnih uradov, trije deželni svetniki, med njimi deželni zdravstveni nadzornik in finančni jurist, 8 tajnikov, 4 komisariji, 3 koncipisti. Stavbeni urad se reorganizira in pomnoži z nadsvetnikom na čelu.

Zistemirajo se mestni: deželni, nokulturnega nadzornika, dveh travniških mojstrov, enega vinarskega in sadjarskega nadzornika, dalje mesti mlekarskega in živinorejskega nadzornika.

Pri nadzorništvu deželne doklade se ustanovi mesto nadzornika in dveh revidentov.

V bolnici se ustanovi novo mesto primarija, dalje bo imela deželna bolnica dva asistenta in osem sekundarijev.

V prisilni delavnici bosta dva paznika z naslovom poduradnikov, in 30 stalnih paznikov. Vsem uslužbencem se plače regulirajo v smislu plač državnih služabnikov.

AVSTRO-OGRSKA.

Samostojna ogrska industrija.

Ogrska vlada je določila 30.000.000 K za ustanovitev tekstilnih tvornic na Ogrskem.

Klofač na popotovanju.

V Peterburg odpotuje Klofač, da se posvetuje s Slovani o vseslovanskem in o balkanskem vprašanju. Iz Peterburga odpotuje v Moskvo in v Varšavo, kjer določi skupno s polskimi in ruskimi Neo-Slovani, kako nastopati ob volitvah. Varšavskih posvetovanj se udeležita tudi Kramar in Hribar.

Razpust socialnodemokratskih strank na Ogrskem.

Andrassy je dozdej razpustil pet socialnodemokratskih strokovnih društev. Socialni demokrati so zato sklenili najodločnejši boj proti vladi.

C. IN KR. ARMADA.

Gališke posadke

krakovskega (1.), przemyselskega (10.) in lvovskega (11.) armadnega zbora, se tudi letos zmanjšajo. Pričetkom 1888. let sta bila nameščena ob naši severozahodni meji dva armadna zbora s štirimi pehotnimi in z dvema kavalerijskima divizijama, 59 bataljonov, 54 eskadronov, 25 vozečih in 4 jezdeče baterije, 20 trdnjavskih in 16 tehniških stotnij. Koncem leta 1904. je pa stalo v Galiciji in v Bukovini 5 pehotnih in 4 kavalerijske divizije s 87 bataljoni, 102 eskadrona, 44 vozečih in 6 jezdečih baterij, 24 trdnjavskih in 15, oziroma 20 pionirskih stotnij. Spomladi 1905 so pa pričeli premeščati lovške bataljone iz Galicije. Do konca l. 1908. so premestili iz Galicije že 14 bataljonov, 18 eskadronov, 8 trdnjavskih in dve pionirski stotniji. Večino čet so premestili k III. armadnemu zboru, ki se je zvišal v štirih letih za 10 bataljonov, 6 eskadronov, 8 trdnjavskih in 3 pionirskih bataljonov.

PETERBURŠKA POLICIJA.

V Peterburgu so zopet zaprli 15 policijskih častnikov in uradnikov, med njimi zelo izbornega kriminalista Kunceviča.

REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

Položaj v Lizboni je zelo resen. Trdi se, da je kralj skrivaj v zvezi s Francijo, ker nima drugega, da bi mu v težavah pomagal. Franco ima še vedno veliko pristašev, ki bi radi, da zopet zadobi politični vpliv. Nedavno je kralj v neki zadevi brzojavno vprašal Franca za svet, ki ga je tudi dobil s pogojem, da ga tudi prihodnje vpraša za svet. Sodijo, da odpotuje kralj v Švico, v njegovi nenavzočnosti bo pa vladal Franco kot diktator. Opozicija

izjavlja, da je revolucija neizogibna, ako se to zgodi.

Potres v Južni Italiji.

Zopet močan potres v Messini.

Rim, 12. Po noči od 8. do 9. t. m. je nesrečno Messino prestrašil nov hud potres. V hipu je morje vzklopelo in valovje preplavilo mesto. Na mnogih krajih se je podrlo zidovje, ki je še stalo. Morje je drlo po kanalih v mesto, prestrašeno ljudstvo pa se je spustilo v divji beg. Naprave za razsvetljavo, ki so jih bili že popravili, so zopet razdrte. Kipenju morja je sledil ob 3 uri zjutraj močan sunek ki je docela podrli še ostalo zidovje in poslopja, ki doslej še niso bila močno poškodovana. Voda je odnesla mnogo moke, ki je bila v vrečah naložena ob morju, in pa tri železniške vozove z živili. Prejšnji dan je po celi Siciliji divjala strašna huda ura; trgali so se oblaki in strele so švigale z neba.

Sv. oče obišče bolnike.

Rim, 12. Listi pišejo, da je papež Pij X. trdno sklenil, da obišče te dni ranjence, ki se na njegove stroške zdravijo v cerkvi sv. Marte, ki jo je dal spremeniti v bolnišnico. Večina postelj je že zasedena; nekaj bolnikov še pripeljejo v kratkem.

Grozovitosti skruniteljev mrličev.

Dunaj, 12. Robert Seidel, natakari iz Aša na Češkem, ki je bil uslužben v hotelu „Metropole“ v Taormini, je pisal svojim staršem, da se ga že obžalovali kot pokojnega, da se je rešil s tovariši, skočivši skozi okno. V Taormini ni mnogo škode. Mrtvih je samo deset ljudi. Nato opisuje obširno grozoto, ki jih je videl v Mesini. Že prvi dan po katastrofi so mornarji neke francoske in neke ruske bojne ladje na kratko ustrelili nad dvajset tolovajev, ki so ropali mrličev. Tolovaji so se stekali z vseh strani Sicilije in so se obnašali kakor divje zveri. Tudi še živim žrtvam, ki so na pol zasute prosile za pomoč, so brez usmiljenja rezali ušesa in prste, da se polaste uhanov in prstanov.

Italijansko dijaštvo za žrtve.

Milan, 12. Mnogo italijanskih dijakov iz Milana in Pavie potuje po Italiji in prireja predavanja in predstave ter daje vstopnino za pomoč žrtvam potresa.

Milanski kaznjenci za žrtve.

Milan, 12. Kakor v Benetkah. so tudi tukajšnji kaznjenci nabrali iz svojih prihrankov 858 lir ter jih dali za ubežnike. Deloma so prihranili to vsoto s tem, da so se teden dni zadovoljili s polovico hrane ter se odrekli vsem priboljškom.

Urejevanje v Messini.

Rim, 12. Kljub nenavadno neugodnemu vremenu redno nadaljujejo urejevanje in popravljanje po razvalinah messinskih Ognjeh. gasci iz Bologne so rešili vseučiliško knjižnico, v kateri je mnogo starih grških rokopisov neprecenljive vrednosti in okrog 400 rokopisov iz renesančne dobe. Isti ognjehgasci so našli v podrti palači nekega milijonarja vse njegove vrednostne papirje. Nagrado 5000 lir, ki so jo zato dobili, so podelili žrtvam.

Ženevsko jezero pred potresom.

Ženeva, 12. Kakor pred velikim potresom v San Francisku, tako se je tudi tri tedne pred nesrečo v južni Italiji na Ženevskem jezeru opazovalo vulkanično gibanje. Tla jezera so se pogrezala in dvigala za 30 centimetrov. To je trajalo dva dni. Učenjaki preiskujejo zvezo med tem gibanjem in potresom.

Avstro-ogrski konzul umrl vsled poškodb.

Rim, 12. Avstro-ogrski podkonzul v Messini, Mario Fleres, je bil pri potresu težko poškodovan. Neka angleška ladja ga je prepeljala v Syrakus, kjer pa je vsled ran umrl.

Papež za sirote.

Rim, 12. Sv. oče je sklenil, da bo dal 1000 sirot, ki so vsled potresa izgubile starše, vzgajati na lastne stroške, dokler ne postanejo polnoletne.

Število žrtev še večje.

Neapolj, 12. jan. Število žrtev, ki ga navaja »New York Herald« je mnogo premajhno. V resnici da je mrtvih okrog 200.000 ljudi, ranjenih 350.000, obolelo jih je vsled potresa 50.000, zblaznelo 2000, osirotelo 3700 otrok. V Messini še leži približno 100.000 mrličev nepokopanih med razvalinami.

Še življenje pod razvalinami.

Rim, 12. jan. Dne 9. t. m. so v Messini odkopali še osem živih oseb, med njimi mesarja Bensajo, ki je bil 14 dni brez hrane in moral gledati, kako so mu otroci in žena drug za drugim umirali. Po noči hodijo oddelki zdravnikov in sanitetnih vojakov po mestu ter trkajo na razvaline. Kjer čujejo iz podrtin kakšen glas ali vz-

dihovalje, tam zasadijo znamenje, da pridejo drugo jutro tje kaj odkopavat.

Napadi tiska na generala Mazzo.

Palermo, 9. januarja. Sicilski listi ostro napadajo vladnega komisarja, generala Mazzo, češ, da je reševanje naravnost oviral. Namesto da bi poklical z vseh strani tisoče delavnih rok na pomoč, je bilo prvo, kar je storil, da je Messino od vseh strani hermetično zaprl. Vsled tega je moral nešteto ljudi, ki bi jih lahko rešili, pod razvalinami umreti strašne smrti. Bolj je skrbel za denar in zaklade, nego pa za življenje ljudi. Da bi preprečil tatvine, je odganjal rešitelje, ki so bili pripravljeni odkopavati zasute in odnašati ranjence.

Za slovensko vseučilišče.

Javni ljudski shod, ki se je vršil pretečeno nedeljo v Velikih Laščah, da protestira proti krivicam c. kr. vlade napram slovenskemu narodu; je bil naravnost impozanten.

Nad 200 navdušenih mož iz obeh političnih strank se je zbralo v dvorani „Zadružnega doma“. Ako bi velik sneg ne bil zaprl skoraj vseh potov, bi bila udeležba gotovo dvakrat toliko.

V imenu sklicateljev otvori shod g. Ivan Pucelj, ki po običajnem pozdravu omenja da je škoda, ko ni danes tu navzočega grofa Barbota, ki je ob neki priliki rekel, da bodo Slovenci mirno prenašali krivice, ki jih nemštvo zadaja našemu ljudstvu. Ko bi videl to navdušeno množico, bi hitro spremenil svoje mnenje. Na predlog gosp. Pucelja so bili soglasno izvoljeni v predsedstvo: za predsednika g. Anton Škulj iz Griča, za podpredsednika g. Ivan Hočevar iz Vel. Lašč, za zapisnikarja g. Jožef Virant iz Vel. Lašč.

Prvi govori g. Pucelj: Slovenci smo majhen in skromen narod. Pa božja previdnost ni določila nobenemu narodu lepše zemlje kot našemu. Zato so naša srca vzjubila to zemljo. Težko je dobiti narod, na katerega bi prežalo toliko sovražnikov kot na naš narod. Z brati Hrvati smo se borili proti Turku. Komaj smo se osvobodili tega, že je stegal svoje kremplje proti nam oholi nemški graščak. Veliko slovenske krvi se je prelilo v kmečkih vojskah, pa naš narod ni izkrmavel. Zdaj nas tepe naša c. kr. vlada. Pa naj vedo visoki gospodje, da je pri nas nehala politika pasje ponižnosti, čem hujši so udarci po nas, tem agilnejša je naša moč. Govori nadalje obširno ter ognjevit o krivicah, ki so se godili Slovincem v Ptuj in Ljubljani. Omenja bojkot, ki so ga Nemci napovedali nam, pa posledico tega občutijo sami.

G. govornik konča z apelom za združeno narodno delo.

Drugi govornik g. kaplan Kozelj: 50/0 Nemcev je na Kranjskem, zato pa imamo nemško vlado. Naša vlada je v službi nemškega „Volksrata“. Slovenske uradnike preganjajo (Einspieler). Notranji uradni jezik je nemški. G. govornik ironično omenja dvojezične napise po naših popolnoma slovenskih vaseh. (Klici: dol z njimi!) Ne najdemo pa dovolj ojstrega izraza, da bi označili zahrbito in protipostavno postopanje naše vlade pri imenovanju nemškega deželnega šolskega nadzornika za Kranjsko. Glavni krivec bivši minister Marchet je delal podobno fantalino, ki izza plota vrže kamen, potem pa zbeži. Sprokiva dež. predsednik Schwarz in njegov oproda vitez Kaltenegger zaslužita najstrožje obsodbe. To sta dve metli, s katerimi je pometal Marchet 300 nemških pobov na Kranjskem ima svojega dež. šol. nadzornika. Potem ključu bi morali dobiti Slovenci na Kranjskem 20 dež. šol. nadzornikov, na Štajerskem 16, na Korškem 4. G. govornik stavi sledečo resolucijo:

Javni ljudski shod v Vel. Laščah dne 10. januarja 1909 najodločneje protestira proti krivicam, katere je c. kr. vlada prizadela slovenskemu narodu s tem, da je za Kranjsko imenovala nemškega drž. šolskega nadzornika. C. kr. vlada se pozivlja, da to krivico takoj popravi ter prekliče imenovanje nemškega deželnega šolskega nadzornika.

Tretji govornik visokošollec g. Bavdek govori o razmerah na avstrijskih vseučiliščih. Omenja brutalni nastop nemških buršev na graški, dunajski in praški univerzi proti dijaštvu drugih narodnosti. Te brutalnosti onemogočujejo študije vsakemu dijaku. Lahom se obljublja univerza v Trstu, o slovenski univerzi vlada noče nič vedeti.

G. govornik stavi naslednjo resolucijo: Ker slovenski visokošolci na nemških vseučiliščih vsled brutalnega nastopa nemških buršev ne morejo vršiti svojih študij, zahtevamo slovensko vseučilišče v Ljubljani. Priznavamo opravičenost italijanskega vseučilišča na avstrijskih tleh, protestiramo pa, da bi se ustanovilo v Trstu.

Ko g. predsednik doda še nekaj bodrilnih misli, zaključí shod. Pohvalno moramo omeniti gostilničarje, ki so imeli med shodom gostilne zaprte. Naj bi se to povsod posnemalo.

Dnevne novice.

Poslanec Ivan Lavrenčič mrtev! Iz Vipave se nam še piše: Umril je mož, ponos in steber Vipavske doline v starosti 48 let. Na Vipavskem je splošna žalost kajti umrl je mož, katerega delovanje je bilo posvečeno blagru ljudstva! Pri vsaki dobri stvari je bil zraven, povsod je pomagal povsod je dajal novega ognja in poguma in ni ga več med nami. Vzornega gospodarja je izgubila njegova mnogobrojna družina, občina, vnetega občinskega moža, cel okraj pa poslanca, delavnega in vzornega, ki je bil kremen-značaj. Poznali smo njegovo vrednost in ceno vsi, zato je bil izvoljen za načelnika okrajnega cestnega odbora, načelnika Kmečke Zveze, podpredsednika Hranilnice in posojilnice v Vipavi, odbornika Kmetijskega društva v Vipavi, in poslanca vipavskega okraja. Koliko bi še lahko naredil! Končano je njegovo delo! A mi mu damo spričevalo vzor moža, ki je dobil bolezen pri delu za ljudstvo. Lansko jesen ob priliki pregledovanja nove ceste v Žireh se je prehladil, nosil je bolezen s seboj, zatajeval in do zadnjih dni neumorno delal za ljudstvo. Pretrgana mu je sedaj nit življenja. Večen spomin mu ostane v srcih hvaležnih Vipavcev.

+ **Klub S. L. S. v deželni zboru** je imel danes zjutraj ob 9. uri sejo. Načelnik kluba drž. in dež. poslanec dr. Ivan Šusteršič se ob začetku seje v žalnih besedah spomni umrlega klubovega člana tovariša g. deželnega poslanca Ivana Lavrenčiča, predsednika »Kmečke zveze« za vipavski okraj, posestnika na Vrhpolju pri Vipavi, ki je v ponedeljek dne 11. t. m. ob polu 8. uri zjutraj na svojem domu za vedno preminul. Načelnik kluba je govoril: Dragi tovariši! Komaj je deželno-zborski klub S. L. S. nastopil pot svojega delovanja, že je neizprosna smrt iz našega kroga iztrgala predragega in zvestega tovariša, gospoda dež. poslanca Ivana Lavrenčiča, ki je umrl včeraj zjutraj. Nas vse je silno iznenadila in globoko v dušo udela ta nenadna in kruta vest, a prepričan sem, da ravno tako bridko čutijo to veliko izgubo vsi prijatelji in znanci predragega pokojnika, osobito pa vipavski okraj, za katerega vsestranski napredek je bil pokojnik vnet z vsem ognjem svoje plemenite duše. Preminul je ravno v trenutku, ko bi mogel sodelovati v dež. zboru, kar je tako željno pričakoval. — Tovarišu Lavrenčiču ni bilo dano, da bi bil prišel v obljubljeno deželo, v deželni zbor, v katerem bi bil brez dvoma vneto in vztrajno deloval v blagor in prosep svojega volivnega okraja in cele dežele. Videl je samo to deželo, čul je o njej govoriti, a želja se mu ni izpolnila. Toda, dragi tovariši, upam, da je ranjki dosegel na onem svetu to, kar je želel. Zato ključem s potrptim srcem v slovo navdušenemu, vztrajnemu notranjskemu prvoboritelju: Čast in slava njegovemu spominu, svetila mu večna luč! — Dež. poslanec vlč. gosp. dekan Ivan Lavrenčič se nato kot vipavski rojak v imenu sorodnikov in v imenu žene in otrok zahvaljuje deželnozbornemu klubu S. L. S. za izraženo sožalje in sočutje.

+ **Sv. mašo zadušnico po ranjkem poslanecu** g. Ivanu Lavrenčiču ima deželnozborni klub S. L. S. v petek ob 8. uri zjutraj v nunski cerkvi. Sv. mašo služi gosp. poslanec dekan Lavrenčič.

+ **Kranjski deželni zbor.** Zaradi pogreba deželnega poslanca Lavrenčiča je deželnozborna seja za sredo dne 13. januarja t. l. odpovedana in bo prihodnja seja deželnega zbora v četrtek, dne 14. januarja.

+ **Goriški deželni zbor.** V ponedeljek popoldne ob 5. uri je bila zopet napovedana seja deželnega zbora goriškega. — Dnevni red je obsegal 145 točk, med tem utemeljevanje 143 nujnih predlogov, volitev deželnega odbora in volitev odsekov. Ob 1/26. uri prikorakajo v dvorano laški liberalci in slovenski kat. narodni poslanci. Slovenskih liberalcev in laških kršč. socialcev pa ni bilo od nikoder. Deželni glavar da prečitati po dež. tajniku pismo, ki so je podpisali slovenski liberalci, ki izjavljajo, da se ne udeležijo ne te, ne nobene druge seje več pod takimi razmerami. Sklicujejo se na to, da dnevni red, predložen jim pred sejo, kaže, da se hoče nadaljevati obstrukcija. Ker je bila zbornica nesklepčna, so se poslanci razšli. Glavar je naznanil, da se prihodnja seja poslanecem naznani pismeno. Iz tega sledi, da je ostalo razmerje strank enako, kakor smo že zadnjič omenjali to kot prvo možnost. »Soči« sicer ni prav, da se »Slovenec« peča z goriškimi zadevami. Pa se bo že

Skrivnostni vzhod.

(Nemiri v angleški Indiji. — Solstvo. — Ali se je bati posledic?)

Iz angleške Indije prihajajo zopet poročila o nemirih. Sicer ni polagati nanje prevelike važnosti, ker se te stvari v gotovi sezoni redno vsako leto ponavljajo, izcimi se pa nikoli nič iz njih. V sedanjem momentu so indijske homatije v toliko važne, ker dajo Angliji na Vzhodu toliko opravka — saj ima dovolj skrbi tudi z Egiptom in Perzijo — da ne more v Evropi tako posegati v tok mednarodne politike, kakor bi rada. Saj je Anglija, kakor hitro so prihajale resne vesti iz Calcutte, na Balkanu precej potihnila.

V Indiji se sedaj izvršujejo bombni atentati na angleške uradnike, napadajo se Evropeci na kalkuških cestah ob belem dnevu in celo na podkralja lorda Earl of Minto je bil nameravan atentat. Indijsko časopisje silovito hujska in agitatorji kar švigajo po deželi. Pred nekoliko dnevi je policija v kalkutski okolici prepovedala mohamedancem grdo kravjo daritev. Mohamedanci so policijo napadli, ta pa je poklicala na pomoč domačinsko vojaštvo. Toda mohamedanci so, združeni z Indijci (Hindu), napadli vojske, nakar so ti ustrelili, veliko ljudi umorili in ranili, 200 pa zaprli. Naposled so se pa spoprijeli Indijci in mohamedanci med seboj.

Ali bo kaj iz tega? Indijske razmere je težavno prav presoditi. Poznavavci se o Indijcih izražajo kaj skeptiško. (Glej izvrstno najnovejše delo indologa Dahlmanna.) Svojčas so Indijci — v bramanški dobi — bili žilav rod, ki je celo dalnje pokrajine koloniziral. Tako so bramanji ustvarili veliko kraljestvo v Kambodži in na Javi. Budizem je izsesal iz Indijcev svojo življenjsko moč, morda manj vsled svoje duhamorne in nezmislne askeze, kakor vsled svoje praznote, zunanosti in topega kulta. Bramanstvo je ustvarilo veliko umetnost (Angkor-vat v Kambodži in drugod), budizem pa znači verski in umetniški razpad. Le dvakrat je vsa sprednja Indija bila združena v eno samo državo, pod kraljem Asoko in pod moguli. Vendar sta obedve enotni državi takoj po smrti ustanoviteljev propadli. Indijci ne kažejo nobene državnotvorne sile. Tudi sicer sveže mohamedanstvo se je v Indiji čisto pokvarilo in se je zamočvirilo.

Drugo je to, da Indijci ne vsprejemajo vase nobenih reform. Bistveno se razlikujejo od Japonca in Kitajca. Res, da kaže Kitajska nazunaj veliko apatijo in mrtvilo, vendar pa je vsaj enotna. Kitajska v svoji tritisočletni dobi ni bila nikoli dolgo razkosana, dočim so Indijci v isti in enako dolgi dobi vedno živeli le v ločenih državah, ki so se medseboj merile vedno le v medsebojnih bojih. Poleg tega je Kitajec podjeten, žilav in ima veliko zmisla za vsako reformo in vsak napredek, ki se ga pa le počasi loti in ga svoji natori asimilira. Tudi v verskem oziru sta Kitajec in Japonec visoko nad Indijcem. Tista znana fraza, da sta Kitajec in Japonec v resnici ateista, je čisto prazna. (Glej Dahlmann, dr. Iškava itd.) To trdijo le nekateri evropski modroslovci svobodomiselnici, ki gledajo tuje razmere skozi svoja očala. Res je le to, da ne Kitajec ne Japonec ne poznata nobene določene konfesije, Kitajec je vse obenem: budist, konfucianec in šintoist. Veri pa je in sicer globoko veri in moralen, saj veliko bolj, kakor trdijo nekateri evropski moderni pedagogi. Indijci pa zlasti v slednjem oziru stoji globoko pod Kitajcem in Japoncem. Kje je lepa prvotna Buddhova etika! Današnji bone nauči otroke pisati in brati in nekaj svetih pali-rekov, za drugo mu ni mar. Ni dolgo, je neki Indijec napravil sveto obljubo, da ubije Mohamedanca, in res je tako storil. Neki drugi »svetnik« je zape-

ljeval žene, da so poskakale v ogenj in tako poginile itd. Bramanski kult in posebno tibetska oblika budizma sta tudi drugače silno nenravna in obscena.

Kar se Angležev tiče, ni, da bi jih človek hvalil, vendar toliko treba pač reči, da je veliko boljše pod njihovo vladno, kakor pa bi bilo, ako bi se dežela dala domačinom v roke. Pomisliti je treba, da so Indijci še danes ločeni v kaste in da braminji teže še danes po nadvladju. Ubožnejši sloji pa so bramincem sovražni in nikakor ne žele izpod angleškega jarma pod braminski. Ravno tako so mohamedanci kljub temu ali onemu posameznemu pojavu na strani Anglije, ker Indijce, zlasti pa braminsko kasto, iz dna duše sovražijo. Pravega velikega nacionalnega gibanja v Indiji še ni, razvito je le v velikih središčih. Odkod zadnji revolucionarni pojavi?

Angleži so v Egiptu, kar se tiče narodnega gospodarstva in političke uprave storili ogromno delo. Cromerjevo delo je v resnici delo za veke. Ravnotako v Indiji. Treba vpoštevati, da so Angleži združili 7 različnih in nasprotujočih si plemen, 150 jezikov, različne kaste, nebroj verstev, počenši od fetišizma do budizma, bramanstva, izlama in parzijstva v vzorni upravi in pravičnem pravosodstvu. Angliji se je posrečilo delo, ki se v 3000 letih ni nobeni dinastiji v indijskem ozemlju, ki je tako veliko, kakor Evropa. Vendar so še premalo storili, najhuje pa je, da do l. 1858 bila Indija v rokah trgovinske družbe, ki je deželo le izsesavala.

Res je, da kolere in gladi v Indiji, ki silno trpi pod deževjem in poplavam, ni mogoče meni nič tebi nič čez noč odpraviti. Vendar pa so Angleži, kar se tiče kmečkega in obrtnega stanu, v Indiji veliko zanemarili. Do leta 1858 so Angleži Indijo tako upravljali, kakor so svojčas Kartazani svoje kolonije, prav nič boljše. Šlo je zgolj za to, da je angleški tovarnar dobil iz Indije sirovine in njene bogate pridelke in da je sin angleškega aristokrata postal uradnik, seveda bogato plačan.

Od l. 1858 se je sicer v tem oziru veliko izpremenilo. Indija je dobila liberalne podkralje: lord Ripon, lord Duferin, lord Curzon in sedanji lord Minto, ki mu stoji na strani veliki kolonialni državnik, podtajnik za Indijo, John Morley. Toda to je napačno, da so ti ljudje preliberalni. Angleži se ne znajo vmisliti v tuja naziranja in razmere. V Avstraliji so pač prišli ob pravem času do spoznanja in ji podelili avtonomijo, ki iz Avstralije napravi mladane neodvisno državo. V Indiji pa so Angleži prenapro prešli od krutega konservativstva v neprevidno svobodomiselnost. Ustvarili so namreč indijskim razmeram popolnoma neodgovarjajoče solstvo, med tem pet vseučilišč: v Calcutti, Madrasu, Lahore, Bombayu in Allahabadu. S temi univerzami in srednjimi šolami pa je velik križ. Prvič ni ljudskih šol. Indijcev je 300 milijonov, od moških pa zna le 5% pisati in brati, od žensk pa le 1/4%. Drugič ni skoro nič poljedelskih in trgovinskih šol in ena sama zasebna tehnika. Za 300 milijonov duš je to pač veliko premalo. Univerze pa so silno nepraktične, stoje na precej nizki stopinji in

Indijcem veliko bolj škodijo kakor koristijo. Tu se uče braminji prava in jezikov, za trgovinsko, poljedelsko, medicinsko, tehniško izobrazbo pa nobeden ne skrbi. Mladenci se namreč nauče edinele nekaj fraz o svobodi, zgodovino revolucije, bero angleške pisatelje in se tako navzamejo modernih idej, za katere pa niso godni. Indijci ni značaj, ni krepak, ni stanovit kakor Anglež. Zanj ni taka hrana.

Te univerze pa ustvarijo silni akademski proletarijat, ki tvori jedro nezadovoljnežev. Uradniki te močje ne morejo postati, kajti višja uradniška mesta Angleži ne dajo iz rok. Veliko akademikov je zadovoljno s službo, ki nese 24—48 K na mesec. Na drugi strani pa trpi angleška vlada pri nižjih uradnikih-domačinih, da protežirajo verske navade, ki so naravnost zločinske in nenravne, n. pr. sežiganje vdov, ki je velikokrat nasilno in podobne stvari. Nekateri fanatiški dijaki letajo napol nagi po ulicah, drugi uganjajo zopet druge stvari. Za npravnou pouk Angleži sploh ne poskrbe. Kako mora pomanjkanje vsakega etičkega pouka indijskim narodom škodovati, ko so tako fantastična in prazna njihova verstva. Ta je muslim, ta parzi, čestilec ognja, ta budist, ta posebne vrste mistik, ta pristaš lamaškega, tibetanskega budizma, ta veruje v neko zmes modernega svobodomiselnstva, braminskega monizma in budistovskega praznoverja, ta je napol-malikovavec itd.

Bramini hočejo avtonomijo. Zmožni zanj gotovo niso, treba samo pomisliti na tiste domače kneze, ki nominalno še zdaj vladajo, pa so pod angleško nadoblastjo.

Svarimo vsakogar,

ki kašlja, če je hripav, zaslezen, nima pravega teka, če zapazi da pojemi teža telesa, če se ponoči poti, se čuti slaboten in izpehan, ali zapazi nevarne znake na družini, naj takoj naroči **Örkenyjev lipov med** (sirup), da prepreči nadaljno razširjanje bolezni. 3058 12—4

Örkenyjev lipov med (sirup) prekaša vsa podobna sredstva, pomiri kašelj in bljuvanje krvi, izvrstno topi sliz, zboljša tek in odpravi nadležni slabeči nočni pot. V angleški razstavi odlikovan z zlato kolajno. Vzorčna steklenica stane 3 K. I večja steklenica 5 K, in 3 velike steklenice, poštne prosto 15 K. Naroča se proti povzetju ali če se pošlje denar naprej pri edinem izdelovalcu

Örkenyjeva lekarna pri „Apostolu“, Budapešta, Josefsling 64, — Depot 30.

Isto se kaže v angleški Birmi, v francoski Kambodži, Annamu itd. Avtonomije pod guvernerstvom bramincev Mohamedanci in nižje kaste ne marajo.

Lord Minto postopa zelo liberalno, dasi gori na več krajih. Ni poostiril tiskovnih postav, dasi mnogi sodijo, da bi tega bilo najbolj treba. V svoj postavodajalni državni svet je vsprejel po enega Indijca in mohamedanca. John Morley tudi še ne mara nastopiti s strogostjo. Ker je Anglija glede Rusije, s katero se zdaj pripravljata razdeliti Perzijo, na varnem, se zaradi Indije zdaj še veliko ne boji. Gotovo pa je, da ji posveča veliko pažnjo.

Odvajeni otroci

postaneje kmalu debeli, rdeči in močni, če jim dajete redilno Scottovo emulzijo, kajti Scottovo emulzijo uživajo radi in jo lahko prebavljajo. Zdravniki in babice zaupajo

Scottovi emulziji

ker poznajo učinek, katerega doseže.

Cena originalne steklenice 2-50 K. Dobi se v vseh lekarnah.

2249 2

Na prodaj je na Rinski cesti šte. 19 71 3—3

fijakarija

v gostilni pri g. Marčanu. Poizve se ravno tam. Proda se radi preselitve gospodarja.

Proda se 56 3—3

nov harmonij

amer. sist. elegantno izdelan s 5 oktavi, klavijatura slonova, 3 vrste jezikov, 12 registrov z imenom Diapason 8, Melodia 8, Salicional 8, Oboe 8, Vox Humana, Principal 4, Flöte 4, Echo, Basskoppler, Discantkoppler in 2 Forte Harmonij ima jako močan glas, ter bi bil tudi jako pripraven za kako podružnico ali kapelo. Več pove Iv. Kacin v Otaležu, P. Idrija.

Izprašan strojnik

s prakso, neoženjen, išče službo. Ponudbe na upravo „Slovenca“. 78 2—2

SLIVOVKA

tropinovec
kranjski brinjevec

875 104—10

Odlikovano v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov naprej po prav primerni ceni v zanesljivi kakovosti v

veležanjarni in rektifikarni sadja

M. Rosner & Co., Ljubljana, Sped. Šiška, poleg Košlerjeve pivovarne.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000 -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000 -

Ustanovljena leta 1854. Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210.

G. AUER-jevih dedičev
Ljubljana, Wolfove ulice šte. 12, Ljubljana

2549 52—3

Priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborni

marčno pivo v sodcih in steklenicah

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Prvi Kinematograf Pathé

Prej „**EDISON**“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti

kavarne „Europa“

Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorov: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani cen. I. prostor 20 v., II. 10 v.

Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Frères.

Ravnateljstvo kinematografa „Pathé“.

Ilustrovani ceniki zastoni in franko

Ilustrovani ceniki zastoni in franko

Marijin trg števil. 1. Največja zaloga najfinjših barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.
Fine oljate barve za študije, akvarelne trde in tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve. Raznobarna kreda, zlate in raznobarne bronce. Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij v listih. Stampiljske barve. Oglje za risanje. Raznobarne tinte in tuši. Slikarsko platno in papir. Paleta, škatle za študije. Copiči za umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji ceni, najnovejša in moderne suhe, kemične, prstene in rudninske barve.

Priznana najboljša in najzgodnejša

oljate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje in hišne posestnike itd.

Adolf Hauptmann

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarkega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

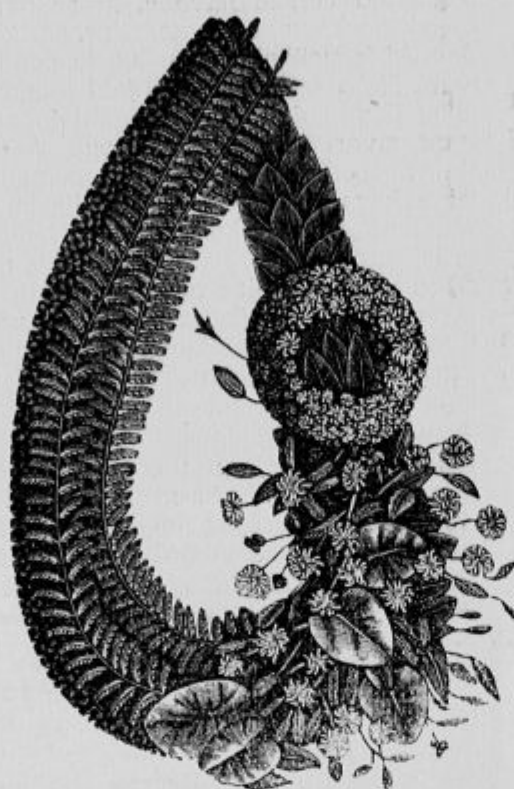
alabastra in stukaturnega za podobarje in zidarje.

Ustanovljeno 1832.

Zahtevajte cenike!

Stanovanje

v samostojni hiši v Trnovem se takoj odda. Poizve se v gostilni „pri Mesarju“ pri dolenski mitnici.

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev

in 3077—15

trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

CENE BREZ KONKURENCE!

Izmed najboljšega najboljša!

Da zadostim tudi najrazvnejšim zahtevam, sem vpeljal vrsto prazne kave, ki presega v kakovosti, izdatnosti in aromi najboljša. Ta kava je zmes najizbranejših vrst, najfinjšega proizvoda in nudi čudovito fino, aromatično in oživljajočo pijačo. Z mlekom mešana tvori dober zajtrk in podlago k udobni malci, brez mleka kot „črn“ je prijeten zaključek vsake pojedine ali večerje; ima moč in oživlja.

Prva ljubljanska velika pražarna za kavo

Karol Planinšek

Ljubljana, Dunajska cesta, vogel Sodnijske ul.

3244 12 7

NARODNO PODJETJE!

Goriška tovarna mila (A. Gabršček)

izdeluje vse običajne vrste čistilnega mila. Priporoča pa v prvi vrsti najboljša pralno milo:

Koza s solncem (Caprasole),

ki se prodaja v korist in z znakom

44 5—3

družbe sv. Cirila in Metoda.

Cene konkurenčne, izdelek I. vrste. Svoji k svojim! Podpirajmo domačo industrijo!

Štorm znan ter jako dobro obiskovan Hotel pri „Zlatem Levu“

v Kanalu ob Bohinjski železnici

se s 1. februarjem z vso opravo

odda na račun

Pogoji ter promet se izve pri lastniku A. Kriznič, Kanal.

34 3—3

Urei Milko Krapeš Gramofoni

urur, Ljubljana, Jurčičev trg števil. 3.

Priporočam svojo zalogo zlatih, srebrnih, tula, nikl, žepnih in različnih stenskih ur, vsake vrste budilk, zlate verižice, prstane, uhane, bisere z dragulji. Srebrno in iz kineškega srebra orodje.

Gramofone in najnovejša slovenske plošče od K 3 naprej. Vsi tu navedeni predmeti se točno in po nizki ceni popravljajo.

2393 28

Staro zlato in srebro kakor tudi drago kamenje kupujem ali vzamem v zameno. Ceniki na zahtevo poštne prosto.

Josip Maljavac

3428 v Roču, Istra 10—6

ima na prodaj

do 50 hektolitrov dolega, zdravega

belega vina

Kdor želi kupiti, mu ga pošlje po 22 K franko vse postaje Kranjske.

Nova slovenska trgovina Lenasi & Gerkmann, Ljubljana

priporoča za pomlad in poletje vsakovrstno sukneno, volneno in platneno blago. Solidne cene in točna postrežba.

3490 (26—2)

Podružnice:
Praga z menjalnicami: Graben 15, Mala stran, Mest. ulica 17, Baden, Brno, Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín, Pízen, Zvitava in Liberec.
Menjalnice na Dunaju:
I. Wollzeile 10, Taborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogel Rennweg), III. Löwengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariahilferstrasse 70, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba
„**MERCUR**“
DUNAJ, I., Wollzeile 1.
Kak. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši
:: nakup in prodaja ::
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja.
:: Zamenjava in eskomptiranje ::
izrebanih zastavnic in obilgacij, srečk in kuponov.

privadila! Njena jeza nam ne škoduje; pač pa kaže, kakó Gabersčeka jezi, da nemore še v deželni odbor.

— **Kmečka zveza za ajdovski okraj** ima v nedeljo 17. t. m. ob 3. uri popoldne zborovanje na Goričici pri Rebku.

— **Podeljene so župnije:** Nova Oselica č. g. Frančišku Zorec, Prem č. g. Martinu Škerjanec in Slap č. g. Antonu Tabor, kuratu na Erzeltu.

— **Umrl je včeraj v Križih pri Trziču** tamošnji župnik vč. gosp. **Frančišek Porenta**. Pokojnik je bil rojen 5. apr. 1848 v župniji Stara Loka ter je bil v mašnika posvečen 1871. Služboval je kot kaplan najprvo nekaj časa v Sv. Križu pri Litiji, potem pa nad 8 let pri Sv. Petru v Ljubljani. Od tod je šel za župnika v Soro, kjer je sezidal lepo župno cerkev. Po več kot 16 letnem delovanju v Sori je l. 1898 dobil župnijo Križe pri Trziču, katero je z verno in gorečnostjo vodil do svoje smrti. Blagemu možu svetila večna luč! Pogreb bo jutri, sreda 13. t. m. dopoldne.

— **Umrl je včeraj v Pevnu pri Stari Loki** v starosti 80 let **Martin Kalan**, oče mil. g. prelata Kalana. Mož, ki je dosegel izredno visoko starost, je svoj čas bil dolgoleten, jako pridren gospodar na »Omanovem« posestu, potem pa je doživel nesrečo, da mu je umrl sin France malo let potem, ko mu je izročil gospodarstvo. Tako je bil primoran na stara leta zopet gospodariti za svojega mladoletnega vnuka. Bil je mož stare korenine, ki so ga strla samo visoka leta. Mil. g. prelata Kalana in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

Gentlemanstvo? »Narodni dnevnik«, ki je namenjen za Štajersko, se je zdaj razkrinkal za glasilo tistih kranjskih liberalcev, ki se po dogodkih 20. septembra ne upajo odkrito nastopiti proti S. L. S., kakor so svojčas, pa zato zlorabljajo štajerski list, da dajo duška svojim nepremagljivim protijudskim nagonom. In merito je seveda psovane v »Narodnem dnevniku« brez pomena, kajti, da ta list pišejo politično zelo deviški mladeniči, dokazuje n. pr. trditev, da predlog S. L. S. glede na pomnožitev, zastopnikov dežele v deželnem šolskem svetu zato ne pomeni kompenzacije za Belarja, ker so tudi Nemci zanj glasovali! Ta logika je silno jalova, kajti, če prav so Nemci za predlog S. L. S. glasovali, pomenja kompenzacijo za Belarja, sicer ne bi bili glasovali zanj tudi narodni napredni poslanci, ki so ga navdušeno podpirali, to pa zaradi tega, ker bo vsled tega predloga Belarjev glas v deželnem šolskem svetu čisto brez veljave. Če »Narodni dnevnik« meni, da ima ta predlog le namen spraviti šolstvo popolnoma v odvisnost od »klerikalcev«, dokazuje to le njega skrajno naivnost in zlobo, kajti, da bo pri tem odločala večina, kakor se bo zdelo njej prav, je samoposebi umevno in po parlamentarnih običajih tudi izven vsake diskusije. »Narodni dnevnik« se nadalje tudi jezi, da poslanci niso Schwarzar vrgli iz zbornice. V tem oziru naj vpraša dr. Tavčarja, zakaj je izjavil, da tudi narodnapradna stranka ni hotela seči po skrajnem sredstvu ali pa naj vpraša — barona Schwarzar samega, ki tudi dobro ve, zakaj slovenski poslanci niso z brezumno klofaško obstrukcijo hoteli onemogočiti zasedanja deželnega zbora, od katerega ljudstvo zahteva, da dela pozitivno. »Klerikalcem«, modruje glasilo nezrelh kričavev dalje, »se je najbolj mudilo za deželno posojilo, da bodo iz njega dovoljevali različne meliorizacije in cestne ter vodovodne zgradbe«. Čemu pa naj rabijo posojilo, če ne za to? »Narodni dnevnik« pa tudi naravnost laže, da sta bila dr. Pegan in Jarc izvoljena s »klerikalnimi« in nemškimi glasovi, dasi je dobil dr. Pegan glasove vseh sirank, prof. Jarc pa sploh nobenega nemškega, ker Nemci v splošni kuriji ne volijo. Iz tega se razvidi, da tako abotno in lažljivo glasilo sploh nobenega odgovora ne bi zaslužilo, ako ne bi bil upravičen sum da pohajajo ta pavšalna sumničenja iz tistega liberalnega tabora, ki se v »Narodu« ponaša s svojim gentlemanstvom ter spravljivostjo, v »Dnevniku« pa po stari navadi hujska. To je seveda vse kaj drugega kakor gentlemanstvo in mi delamo za tako pisavo in zahrbtnost odgovorno narodnapredno stranko! Ali javno desavuirajte to podlo pisanje in dokažite, da imate moč in pogum spraviti v lastni stranki do veljave načela, ki jih zastopate v deželnem zboru ali pa odkrito tudi v »Narodu« in v deželnem zastopstvu nastopite, kakor vam velela vaše prepričanje! Drugače bo slovensko ljudstvo liberalno gentlemanstvo začelo gledati v drugi luči.

— **Sistematična germanizacija.** C. kr. okrajna sodnija v Litiji uraduje nemško! Ravnokar je razposlala v blaženi nemščini sklepe neke zapuščinske obravnave, in to strankam, ki ne morejo besedice umeti nemški! Gospodje uradniki, vedite, da smo v letu 1909. in ne v letu 1809. in da jeste slovenski kruh! Stranke, ki so dobile nemške sklepe zapuščinske obravnave, se

pozivljejo, da jih odločno zavrnejo in zadržujejo slovenske!

— **Spremembe pri južni železnici.** Za postajenačelnika v Zalogu pri Ljubljani imenovan je tukajšnji revident južne železnice g. Josip Fortič, sedanji načelnik v Zalogu g. J. Jenčič pa je premeščen kot postajenačelnik na Opčino pri Trstu.

— **Dopolnilna volitev za istrski deželni zbor.** Namesto prof. Matka Mandiča ki je odločil deželnozborski mandat v kmečki kuriji sodnih okrajev Volosko in Podgrad, je bil prošlega četrta izvoljen poslanec dr. Ivan Poščič, odvetnik na Voloskem, in sicer s 733 glasovi in brez vsakega volivnega boja.

— **Gibanje v Trstu.** V nedeljo je bilo v Trstu in okolici 12 dobro uspešnih shodov slovenskega delavstva v zadevi prelomitve pogodbe z »Dalmacijom«. Izbruhne skoro gotovo generalni štrajk slovenskih voznikov v Trstu. Zadruga voznikov, pri kateri je izmed 150 voznikov Trsta včlanjenih 140 voznikov, je bila v vseh 5 delih mesta odklonjena pri oddaji voženj. Vse vožnje za okoli 180.000 K so se oddale laškimi izkoriščevalcem. Ali izbruhne štrajk voznikov, odloči danes zvečer shod v Lonjeru.

— **Umrl je v Tridentu na Južnem Tirolskem** gosp. Valentin Oblak, major v 3. bataljonu cesarskih lovcev, po daljšem bolehanju. Ranjki je rodom Novomeščan ter bil vedno vnet Slovenec. — Umrl je v Trstu g. Davorinu Porenta, c. kr. carinskemu revidentu in blagajniku »Slovarske čitalnice« 13-letni sinek Vladimir. — Umrl je v Celovcu dne 3. januarja edini zanesljivo narodni gostilničar v Celovcu Janez Vrečnik.

— **Izginil je celjski zlatinar** Almoslechner, ker ne more plačati dolgov.

— **Oproščeni Srbi.** 5. t. m. se je vršila v Dubrovniku sklepna razprava proti 9 Srbom, ki so bili obtoženi veleizdaje. Sodišče je vse oprostilo.

— **Prememba posesti.** V Novem mestu je Lehmanovo hišo mej vrti kupil sodnik dr. Ahačič.

— **Neljuba pomota** se je vrnila včeraj po krivdi stavčevi v zahvalo vlec. rodbine Fajgl-Odlasek; izostala je namreč beseda nadžupnik. Bodi ta pomota popraviljena tem potom.

— **Raznim dopisnikom:** Kar še ni priobčenega pride vse na vrsto.

— **Z nadaljevanjem zanimivega podlistka** zopet pričnemo jutri.

Ljubljanske novice.

lj **Javno predavanje.** Opozarjamo občinstvo na javno predavanje g. ravnatelja Silvestra Škerbinca, ki se vrši danes točno ob polu 8. uri zvečer v dvorani »Slov. kršč. socialne zveze«. Ker je predmet vzlet iz časa bivanja Francozov na Kranjskem, bo vsekakor to vlezanimivo predavanje.

lj **Črna zastava** vihra na deželnem dvorcu v znamenje žalovanja po poslancu Ivanu Lavrenčiču. Deželnozborski klub poslancev S. L. S. je dal ob vhodu v deželni dvorec nabiti svoj žalni list.

lj **Črna zastava** vihra s poslopja »Katoške tiskarne« v znamenje žalosti ob smrti dež. poslanca Lavrenčiča in očeta č. g. prelata Kalana.

lj **V sredo ne bo koncerta** zaradi pogreba umrlega deželnega poslanca Lavrenčiča, ki se vrši v sredo, t. j. jutri, se ta dan napovedani koncert »Slovenske filharmonije« na čast slovenskim deželnim poslancem preloži na drugi dan, kar se bo še pravočasno javilo.

lj **Matj Bernarda Raktelj umrla.** Občutljiva izguba je zopet zadela uršulinski samostan. Sinoči ob 9. uri je neizprosna smrt vzela eno najboljših učiteljic meščanske šole, M. Bernarda Raktelj. Rojena v Ribnici 15. novembra 1869, je stopila v uršulinski red 11. avgusta 1891, slovesne obljube pa je naredila 12. oktobra 1893. Kot hči bivšega znanega in občesplošovanega nadučitelja Jožefa Raktelj, je po svojem očetu podedovala mnogo pedagoške spretnosti, pri veselih Ribničanih pa se je navzela pristnega ribniškega humorja. Rakteljevi družini prirojena muzikalčnost se je kazala v M. Bernardinem krepkem, polnodonečem altu, ki se je že v dekljskih letih glasil raz uršulinski kor. Njena ljubeznivost in materinska nežnost, spojena z resno pravicoljubnostjo, je imela za dekljska srca posebno privlačno moč, ni čudo, da so ji bile učenke tako otroško vdane. V prirčni ljubezni do Marije je baš pokojnica zajemala to materino milino, zato pa je tudi znala mlada srca voditi k Mariji. — Dasi jo je šola stala obilo dela in truda, vendar M. Bernarda ni nikdar zanemarjala svojih redovnih dolžnosti. Bolezen je blagi pokojnici nalagala težke žrtve. Morala je v najlepši dobi zapustiti najljubši delokrog — šolo, a žrtvovala je mirno, tiho. Ena iskrica upanja ji

je še tlela: da zopet ozdravi. Ko pa je ugasnila i ta, se je vdala s požrtvovalno vdanostjo. V skromnosti svoji je še par ur pred smrtjo naročala, da odklanja vse vnanje znake naklonjenosti, pač pa prosi za tih spomin v molitvi.

lj **Slavnostna otvoritev gostilničarskega tečaja v Ljubljani** se je vršila 8. t. m. v grand hotelu »Union«. V okrašenih dvorani so se zbrale udeležence, ki so bile skoraj vse v krasni gorenjski narodni noši. Prišlo je tudi mnogo ljubljanskih gostilničarjev in gostilničark, gostilničarji iz dežele in nekaj službe prostih natakarev, vsi v slavnostni obleki. Na pročelju dvorane je bil zbran šolski odbor, ki sestoji iz sledečih oseb: gospe Minke Govekarjeve, gospe Josipine Jarčeve, vinskega nadzornika gosp. Gombata, hotelskega ravnatelja gosp. Govekarja, kavarnarja gosp. Krapeša, restavraterjev gg. Kende, Kržišnika in Tostega, učitelja g. Gärtnerja, zdravnika gosp. dra. Rusa in zastopnika deželne zveze gosp. dra. Krisperja. V imenu odbora in deželne zveze za tujski promet je pozdravil g. dr. Krisper vse navzoče, posebno tajnika trgovske in obrtne zbornice gosp. dra. Murnika in predsednika gostilničarske zadruge gosp. Tostega. V svojem nagovoru je povdarjal, da je ta tečaj zaradi tega velikega pomena, ker naj bi bil temelj poznejši gostilničarski šoli, ki je za razvoj tujskega prometa in za napredek gostilničarstva neobhodno potrebna. Narisal je zgodovino tega tečaja, ki se je pripravljval skrbno več nego eno leto, ter omenil zasluge, ki jih imajo za ta tečaj c. kr. obrtnopospeševalni urad na Dunaju, trgovska in obrtna zbornica kranjska in njen tajnik gosp. dr. Murnik ter ljubljanska gostilničarska zadruga s svojim načelnikom gosp. Tostem, ki so vsi složno delovali. Pozdravil je sve udeležence ter jim izrekel priznanje, da se tako zelo zanimajo za svoj poklic. Posebno zahvalo je izrekel tudi ravnatelju dunajske gostilničarske šole gosp. Hessu, ki je iz posebne prijaznosti preskrbel izborne učiteljske moči. Učitelj za kuharstvo gosp. Hornek iz Dunaja je deloval v največjih dunajskih hotelih in restavracijah ter je strokovnjak prve vrste, učitelj za serviranje gosp. Wanka je bil poslovodja v največjih dunajskih hotelih in je tudi služboval na Francoskem in Angleškem. Oba sta tudi v predavanju izurjena. Tudi program, ki ga je izdelal ravnatelj Hess, je tako skrbno premišljen, da je vspeh popolnoma gotov, tembolj ker so vse udeležence že izurjene v kuharstvu in jim je treba le še izpopolnitve v moderni in fini mednarodni kuhinji. Dalje se je zahvalil restavraterju Narodnega doma gosp. Kržišniku, ki je dal brezplačno na razpolago prostore za gostilničarsko šolo, ravnateljstvu grand hotela »Union« in gosp. Kendi, restavraterju v Švicariji, ki neumorno deluje v odboru. Med odobravanjem navzočih gostilničarjev je povdarjal, kako veliko važnost ima gostilničarski stan ne samo za tujski promet, temveč sploh za razvoj družabnega življenja in kake narodnogospodarske koristi bo imela dežela, ako se ta stan strokovno razvija, ker ga čaka velika prihodnost ne samo doma, temveč tudi na celem jugu, ki se je pričel sedaj kulturno razvijati. Dalje je omenil, da je sedaj napočila doba narodnogospodarskega napredka, ki ga ne smemo zanemariti, ker je vir moči in blagostanja. Končno je priporočal, naj bo navdušenost in delavnost geslo gostilničarskega tečaja in geslo vseh naših gostilničarjev. Potem gotovo pridemo še do velikih, nepričakovanih uspehov. Nato je govoril g. dr. Murnik v imenu trgovske in obrtne zbornice, pozdravil ta tečaj ter povdarjal njegovo važnost za napredek in organizacijo gostilničarstva. Zadržni predsednik gosp. Tosti je tem izvajanjem pritrdil in razvil podobo gostilničarske organizacije ter povdarjal dobroto, ki bodo izvirale iz tega tečaja za gostilničarstvo. Posebno je povdarjal potrebo stalne gostilničarske šole, ker bo le na ta način mogoče zahtevati v večjih krajih v zmislu obrtne postave za podelitev koncesije strokovne izobrazbe, s čimur se bo zatrla dosedajna konkurenca popolnoma nepoklicanih elementov, ki silijo v gostilničarski stan. Tudi on je prorokoval našemu gostilničarstvu veliko prihodnost ne samo vsled tujskega prometa, temveč tudi na razvijajočem se jugu. Gospodična Minka Peternelova iz Bleda se je zahvalila v imenu udeleženk v zbranih besedah pripravljalnemu odboru in deželni zvezi za tujski promet. S tem je bila slavnostna otvoritev končana ter so se odposlale zahvalne brzojavke c. kr. obrtnopospeševalnemu uradu na Dunaju in ravnatelju Hessu, ki je bil tudi pri izletu kranjskih gostilničarjev na Dunaj naša glavna podpora. Tečaj se je na to pričel ter sta dunajska strokovnjaka udeleženkam razvila svoj učni načrt, udeležence pa so izrazile želje, ki jih imajo glede poduka. Tečaja se udeleže sledeče gospe in gospodične: iz Ljubljane: Marija Dachs, Iv. Kenda, Em. Kržišnik in Franciška Meze, iz Bleda: Fanika Černe, Marija Korošec, Minka Peternel, Helena Sodja, Ana Vrinšek in Marija Žumer (Vintgar), iz Bohijske Bistrice: Karolina Doktorič in Roza Kos, iz Dovjega-Mojstrane:

Matilda Janša, Marija Jeglič in Marija Rabič, iz Dobrave: Gabriella Korošec, iz Ilirske Bistrice: Josipina Žnidaršič, iz Jesenice: Marica Humer, iz Kamnika: Antonija Kenda, iz Kranjske gore: Marija Črne, iz Radovljice: Ana Janc in iz Sorice: Julijana Pintar.

lj **Predpustna veselica tobačnega delavstva** se je preteklo soboto v veliki dvorani »Uniona« vršila na splošno zadovoljnost. Mnogobrojno občinstvo se je izvrstno zabavalo, društvena blagajna pa za beležuje znaten dobiček. Med delavstvo so po seji dež. zbora prihleteli tudi poslanci, kar je napravilo posebno lep višek. Opazili smo poslance: dr. Šušteršiča, dr. Kreka, Gostinčarja, Demšarja, deželne odbornike dr. Lampeta, prof. Jarca in dr. Pegana, poslance dr. Zajca, Bartola, Mandelja, Pibra, Drobniča, dr. Vilfana in Turka. Veselico je počastilo tudi v mnogobrojnem številu uradništvo tobačne tovarne na čelu z ravnateljem g. Alojzijem Hlavačekom. Dvorana je bila lepo dekorirana s slovenskimi zastavicami in zelenjem. Posebno mnogoštevilno je bilo na veselici zastopano tukajšnje trgovstvo. »Slov. filharmonija« je pod vodstvom g. Marenzija živahno svirala, kar je zanj najboljša reklama, ker si bo tako tudi vedno bolj pridobila simpatije občinstva. Delavstvo tobačne tovarne se je zopet prepričalo, da ima v vseh slojih mnogo odkritosrčnih prijateljev in da občinstvo visoko ceni vzorno delovanje podpornega društva delavstva tukajšnje tobačne tovarne. Marijavi odbor in vse društvo naj le krepko koraka naprej po dosednji poti, da bo vedno priborilo si novih uspehov.

lj **Osebnostna vest.** Ivan Vagaja, c. kr. poštni nadkontrolor na Dunaju, kamor je bil premeščen iz Ljubljane, je stopil v pokoj.

lj **Uradniki c. kr. finančnega računskega oddelka v Ljubljani** so darovali mesto venca na krsto pok. finančnega svetnika dr. Ivana Mraka, kranjskemu deželnemu društvu za bolne na pljučih znesek 45 kron.

lj **Namestu venca** umrlemu fin. svetniku dr. Mraku je podaril finančni tajnik dr. A. Janežič v svojem in svoje saproge imenu za Marijanišče 20 K.

lj **Sad nemških listov.** Minoli teden se je v Ljubljano pripeljal nek gospod z ženo iz Nemčije. Takoj pri izstopu iz kupeja se je vljudno obrnil na peronu na nekega tam se nahajajočega gospoda in ga prav zaupno vprašal, če mu svetuje varno iti v mesto. Ta ga gleda, kaj hoče to pomeniti, slednjič pa vpraša čemu to vprašanje. »Ja verzeihen Sie mir Herr, ich habe in den deutschen Zeitungen gelesen, dass in Laibach kein Deutscher seines Lebens sicher ist«, je bil tujčev odgovor. Ko mu je potem navedeni gospod smehljaje odgovoril, da po našem mestu prav brezskrbno lahko hodi, tako ob 12. uri podnevi kakor ponoči, se mu je tujec prav kavališko zahvalil in odšel svojo ženo pod pazduho držeč v mesto, kjer je ostrmel pred pasjo žurnalistiko svojih lastnih bratov. K temu naj le porečemo, da najdoslejnejši Slovenec v materinem jeziku n. pr. v Gradcu, Celju, Ptuj, Mariboru, da še Celovcu ne izve za pred nosom mu stoječ hotel. In tako škandalozno pisavo nemških listov seveda naša čestita cenzura dopušča. S tem pa ne bomo še šli pod zemljo, še prav trdno bomo obstojali, pa če se vsa nemška pseudo-žurnalistika postavi na glavo.

lj **Prvi slovenski pogrebni zavod** je otvoril v Ljubljani podjetnik g. Josip Turk. Opozarjamo na današnji inserat.

lj **Znamenje časa.** Tudi tatovom prede pozimi slaba. Vse jim pride prav. V Kolerjev hlev se je utihotapil postopač Anton Poje in odnesel delavcu Jožefu Janežiču nove čevlje. Bil je aretovan in sodišču izročen. Brezposelni hlapec Ivan Leskovec iz Vrhnike se je tudi vtihotapil v hlev na Mesarski cesti in tam ukradel hlapcu Jerneju Burkeljcu črno obleko potem pa neznano kam pobegnil. Policiji že tudi znani Karol Schwentner, bivši čevljarski vajenec, se je te dni po Marijinem trgu sprehajal s prav lepim kožuhaštim suknjičem. Ker je pa bilo tam službujočemu stražniku znano, da je mladi Schwentner brez denarja, ga je odvedel na magistrat, kjer se je dognalo, da je bil 80 kron vredni suknjič last tverdke Bernatovič, pri kateri se fant ni prav nič pogajal za ceno, temveč ga je kar sam snel nekega dne izpred vrat in odšel. Suknjič je bil oddan lastniku, Schwentner pa sodišču. Tudi Madžara, Istvana Farkasa, natakarka, rojenega 1868, je zima prignala v Ljubljano. Nastanil se je v Kolodvorskih ulicah, kjer se je seznanil s 50-letnim tesarjem Ivanom Bradačem iz Toporišča na Hrvaškem. Istvana je to seznanje razveselilo ter je dal Bradaču za pijačo. Ko sta že bila dobre volje, je peljal Bradača še v kavarno. Ko se je Bradač zadovoljno gugal pri čaši kave, mu je Istvan ukradel iz žepa 36 K denarja. To pa je zapazil natakarka in poklical stražnika, ki je Farkasa z veseljem

aretoval in ga kljub temu, da se mu je vr-
gel na tla, odvedel v zapor.
Ij Velika modna trgovina se ustanovi
v Ljubljani na vogalu pri »Maliču«. Zdr-
žita se trgovec Magdič in bivši Benediktov
poslovodja Kette.

Sirite, naročajte „Slovenca“!

Telefonska in brzojavna poročila.

**SPORAZUM MED TURČIJO IN
AVSTROOGRSKO.**
Carigrad, 12. jan. Veliki vezir je ura-
dno naznanil avstro-ogrskemu poslaniku,
da je turško ministristvo sprejelo ponudbo
Avstroogrske na odškodnino 51 in pol mil.
kron za Bosno in Hercegovino.

ZAGREBSKI OBČINSKI ZASTOP BO RAZPUŠČEN?

Zagreb, 12. januarja. Včeraj je za-
grebski občinski zastop protestiral proti
uvedbi državne policije. Pred glasovanjem
so zapustili dvorano od vlade odvisni ob-
činski svetniki. Pričakuje se, da bo Rauch
razpustil občinski svet in postavil ko-
misarja.

ZAGERBSKO VSEUČILIŠČE.
Zagreb, 12. dec. Zagrebško vseučili-
šče ostane zaprto, dokler se ne izvrši
obravnavna proti aretiranim Srbom. Rauch
se boji demonstracije.

SPOPAD MED STAVKUJOČIMI IN NE- STAVKUJOČIMI ZIDARJI.

Karlove Vare, 12. dec. Tu stavkajo
zidarji. Podjetniki so dobili delavce od
drugod po železnici. Stavkujoči delavci
so hoteli preprečiti, da bi šli stavkokazi v
mesto. A stavkokaze so stražili orožniki
in policisti. Policija je nastopila s sablja-
mi v obrambo stavkokazov in ranila več
štrajkujočih zidarjev. Popoldne je bilo vse
mirno.

PRAŠKI VLOMILCI.
Praga, 12. jan. Zadnje dni gospodari
v Pragi neka družba, ki je izvršila več
vlomov.

ZAROTA PROTI RUSKI CARSKI DRU- ŽINI.

Carskoje Selo, 12. jan. Zadnje bombne
eksplozije so odkrile veliko zaroto proti
carski rodbini. Izvršile so se hišne pre-
iskave. Policija je pri dveh dijakih našla
nad 1000 kg dinamita in mnogo teroristi-
ških spisov. Uradno se ta vest potrjuje.

CIKLON NA SEVERNEM ŠPANSKEM.

Madrid, 12. jan. Dne 10. t. m. je div-
jal po severni Španski grozen ciklon, ki je
napravil ogromno škodo. Pretrgane so te-
lefonske in brzojavne zveze, poškodova-
nih tudi veliko ladij. Mnogo manjših kra-
jev je močno poškodovanih. Ponesrečilo
je veliko oseb.

25 DELAVCEV UBITIH V AMERIKI.

New York, 12. januarja. V feigler-
skem rudokopu pri Illinoisu v državi Indi-
ana, ubila je eksplozija 25 delavcev.

Ne verujte, da zlo preide samo od
sebe. Če ste bolni, morate takoj iskati po-
moč, kajti zanemarjena bolezen je tem
hujša. Kašelj, bolečine v prsih, zasliženje,
pomanjkanje teka, hripavost, nočni pot,

slabost, medlost so često znaki nevarne
bolezni. Ako se pokažejo taki simptomi,
ne čakajte, ampak naročite si takoj Orke-
nys Lindenhonig-sirup, ki olajša kašelj,
pomirja kri, lahko pretrga sliz, ustavi no-
čni pot, poboljša tek, poveča telesno težo,
olajša dihanje, odpravi zaspanost in za-
brani razvoj bolezni. Če naročite eno ste-
klenico za poskušnjo za 3 K, eno veliko
steklenico za 5 K, naslovite pismo ali
poštno nakaznico na »Apostel-Apotheke«
v Budimpešti, Josefsring 64, Depot 30.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

Dan	Čas opa- sovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm
11	9. zveč.	736'8	- 8'5	sl. zah.	jasno	
12	7. zjut.	34'6	- 11'5	brezvetr.	megla	0 0
	2. pop	33'0	- 4'9	sr. ssvzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temp. - 5'5°, norm. - 2'6°.

TRŽNE CENE.
Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 12 januarja

Pšenica za april	12 77
Pšenica za oktober l. 1909.	10 85
Rž za april l. 1909.	10 16
Oves za april	8 63
Koruzna za maj l. 1909.	7 28

Efektiv 5 ceneje.

Zahvala.

Za vse mnogobrojne iskrene do-
kaze sočutja povodom prerane smrti
moje nepozabne soproge, gospe

Franciške Pavline Lešnik
roj. Batestin

izrekam tem potom vsem dragim so-
rodnikom, prijateljem in znancom svojo
najtoplejšo zahvalo. Pred vsem se še
iskreno zahvaljujem za častno udeležbo
pri pogrebu drage pokojnice in sploh
vsem, ki so ji kakorkoli izkazali za-
dno čast. 90 1 1

Ilir. Bistrica, 12. januarja 1909.

Sprejemem takoj s 1. februarjem
starejšo 57 3 3

kuharico

katera je zmožna samostojnega gospodin-
stva. **J. Krašovic, trgovec Jese-
nice (Gorenjsko).**

Iščem

učenko

za svojo **manufakturno trgovino**
iz boljše hiše, popolnoma zmožno sloven-
skega in nemškega jezika. **T. Ogrin,**
Novomesto. 88 3-1

NAZNANILO.

Podpisani lastnik vljudno naznanja sl. občinstvu, da je
otvoril **ob kolodvoru v Tržiču svojo novo**

restavracijo

z **električno razsvet-**
ljava. — Točila se bodo raz-
novrstna pristna vina ter odda-
jala prav okusna gorka in mrzla
jedila. Na razpolago je tudi več sob za prenočišča. — Priporočam se za
obilni obisk in beležim z odličnim spoštovanjem

Lovro Aljančič.

93 1-1

Tožnim sreem naznanjam v svojem in v imenu
svojih sorodnikov žalostno vest, da je 11. t. m.
v Pevnu pri Stariloki umrl moj dobri oče

MARTIN KALAN
POSESTNIK

v 80. letu svoje dobe, previden s sv. zakramenti.
Pogreb bo v sredo zjutraj ob polu 9. uri v
Stariloki.
Predragega pokojnika priporočam v pobožno
molitev in blag spomin.

Ljubljana 12. januarja 1909.

Prelat Andr. Kalan.

97 1

Potrtega srca naznanjam duhovnim sobratom, sorodni-
kom in znancom prežalostno novico, da je gospod

Frančišek Porenta
župnik v Križah pri Tržiču

danes ob 10 uri zvečer v 62. letu starosti previden s svetimi
zakramenti za umirajoče po dolgi in mučni bolezni mirno zaspal
v Gospodu.
Pogreb bo v sredo, dne 13. t. m. ob pol 10. uri dopoldne.
Predragega umrlega priporočam v pobožno molitev.

Križe pri Tržiču, dne 10 januarja 1909.

Martin Pečarič,
kaplan.

92 1 1

Damske jopice iz kožuhovine in s kožuhovino podložene

94 3 1 **70% ceneje**

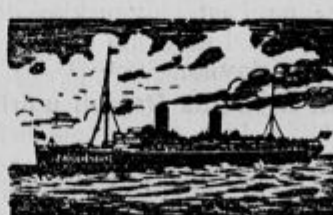
Angleško skladišče oblek **O. BERNATOVICH** Ljubljana, Glavni trg 5.

Zrebanje že 21. jan. 1909

Jubilejne srečke **25.000**
za vdovski in sirotinski zaklad „Eintracht“.
2200 dobitkov **1 krona** 2200 dobitkov

Glavni dobitok
25.000
kron vreden
Dobe se v c. kr. tobakarnah, loterijah, poštah,
menjalnicah i. t. d. 3489

Avstrijski Lloyd, Trst „Thalia“.

Zabavne vožnje po morju.
Dvoje potovanj po Dalmaciji
iz Trsta od 3. do 12 februarja in od 15. do 23.
februarja. Cene od 200 K višje za vsako po-
tovanje. 95 5-1

V Palestino in Egipet iz Trsta od 2. do 27. marca. Cene od
650 kron višje.
Velikanoč na morju (Južna Italija, Grško, Dalmacija) iz Trsta od
1. do 10. aprila. Cene od 450 kron višje.

V vseh cenah je vpošteta vožnja po morju in hrana brez pijače.
Prospekte, pojasnila in prijave pri Avstr. Lloyd v Trstu, pri R. Ranzingerju
v Ljublj., kakor tudi pri glav. zastop. Avstr. Lloyd, Dunaj l. Kärntnerring 6.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD

se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za prevažanje mrličev po jako nizki ceni.

Naročila se sprejemajo pri
FRANC VIDALI-JU
Prešernove ulice, Ljubljana.

JOSIP TURK
lastnik prvega slovenskega
pogrebnega zavoda

87 12-1